

Brussel, 30 september 2025
(OR. en)

13388/25

Interinstitutioneel dossier:
2025/0305 (NLE)

AGRI 454
FAO 45
ENV 911
RGA 5

BEGELEIDENDE NOTA

van:	de secretaris-generaal van de Europese Commissie, ondertekend door mevrouw Martine DEPREZ, directeur
ingekomen:	29 september 2025
aan:	mevrouw Thérèse BLANCHET, secretaris-generaal van de Raad van de Europese Unie
nr. Comdoc.:	COM(2025) 564 final
Betreft:	Voorstel voor een BESLUIT VAN DE RAAD tot vaststelling van het standpunt dat namens de Unie moet worden ingenomen in het bestuursorgaan van het Internationaal Verdrag inzake plantgenetische hulpbronnen voor voeding en landbouw met betrekking tot bepaalde ter goedkeuring op zijn elfde zitting ingediende voorstellen

De delegaties vinden hierbij document COM(2025) 564 final.

Bijlage: COM(2025) 564 final

EUROPESE
COMMISSIE

Brussel, 29.9.2025
COM(2025) 564 final

2025/0305 (NLE)

Voorstel voor een

BESLUIT VAN DE RAAD

tot vaststelling van het standpunt dat namens de Unie moet worden ingenomen in het bestuursorgaan van het Internationaal Verdrag inzake plantgenetische hulpbronnen voor voeding en landbouw met betrekking tot bepaalde ter goedkeuring op zijn elfde zitting ingediende voorstellen

TOELICHTING

1. ACHTERGROND VAN HET VOORSTEL

• Motivering en doel van het voorstel

Dit is een voorstel voor een besluit van de Raad tot vaststelling van het standpunt dat namens de Unie moet worden ingenomen over de wijziging van het Internationaal Verdrag inzake plantgenetische hulpbronnen voor voeding en landbouw (ITPGRFA) — hierna “het Verdrag” genoemd — tijdens de elfde zitting van het bestuursorgaan van het Verdrag, die van 24 tot en met 29 november 2025 zal plaatsvinden.

Het Verdrag is in 2004 in werking getreden. Het doel ervan is het waarborgen van de voedselzekerheid door de instandhouding, de uitwisseling en het duurzame gebruik van de mondiale plantgenetische hulpbronnen voor voedsel en landbouw, alsook van de eerlijke en billijke verdeling van de voordelen die voortvloeien uit het gebruik van die hulpbronnen. Het hoogste orgaan van het Verdrag is het bestuursorgaan. Dat bestaat uit alle verdragsluitende partijen bij het Verdrag. De Unie en al haar lidstaten zijn verdragsluitende partijen bij het Verdrag. Het bestuursorgaan heeft het recht wijzigingen van het Verdrag, en van de aanhangsels daarvan, aan te nemen. Die wijzigingen treden in werking na ratificatie, aanvaarding of goedkeuring door twee derde van de verdragsluitende partijen.

Op grond van het Verdrag is voor 64 van de belangrijkste voedsel- en voedergewassen die essentieel zijn voor de voedselzekerheid en onderlinge afhankelijkheid (en die zijn vermeld in aanhangsel I van het Verdrag), een multilateraal systeem voor toegang en verdeling van voordelen ingesteld. De uitwisseling van plantgenetische hulpbronnen wordt geregeld door een modelovereenkomst inzake de overdracht van materiaal, waarin de rechten en plichten van de verstrekker en ontvanger van het materiaal zijn vastgelegd. Het Fonds voor de verdeling van voordelen is ingesteld als mechanisme voor het ontvangen en benutten van de uit het multilateraal systeem voortvloeiende financiële middelen voor de financiering van projecten in ontwikkelingslanden.

Sinds 2013 worden in het kader van het Verdrag onderhandelingen gevoerd met het oog op een herziening van het multilateraal systeem om de inkomstenstroom uit de bijdragen van gebruikers naar het Fonds voor de verdeling van voordelen te vergroten. De onderhandelingen zijn gefaciliteerd door de “open ad-hocwerkgroep voor het verbeteren van het functioneren van het multilateraal systeem”, die in 2013 door het bestuursorgaan is ingesteld. Het mandaat van de werkgroep is in 2015 en 2017 verlengd, en zij is in 2022 opnieuw ingesteld. Haar veertiende en laatste bijeenkomst vond plaats van 7 tot en met 11 juli 2025. De werkzaamheden van de werkgroep hebben geresulteerd in een pakket maatregelen dat tijdens de elfde zitting van het bestuursorgaan in november 2025 ter aanneming zal worden voorgelegd. Dit pakket omvat:

1. de uitbreiding van aanhangsel I van het Verdrag, met als doel meer plantgenetische hulpbronnen beschikbaar te stellen binnen het multilateraal systeem;
2. de herziening van de modelovereenkomst inzake de overdracht van materiaal, met als doel de bepalingen ervan doeltreffender te maken, met inachtneming van het evenwicht tussen de belangen van verstrekkers en ontvangers van plantgenetische hulpbronnen;
3. een resolutie die de wijziging van aanhangsel I van het Verdrag en de herziening van de modelovereenkomst inzake de overdracht van materiaal moet vergezellen, en die tot doel heeft tegemoet te komen aan de verwachtingen over de verdeling

van de financiële voordelen van het gebruik van “digitale sequentiegegevens” (digital sequence information — DSI). Het concept van DSI (d.w.z. sequenties van het genoom van planten die zich kunnen vertalen in verschillende kenmerken of eigenschappen en die steeds belangrijker worden als onderzoeks- en veredelingsinstrumenten) valt niet onder de modelovereenkomst inzake de overdracht van materiaal, aangezien de vraag wat er precies onder valt nog onderwerp van discussie is. Het is bijvoorbeeld moeilijk de oorsprong ervan of de bijdrage ervan aan een nieuw product te traceren, en daarmee dus om de te verdelen voordelen van het gebruik ervan te berekenen.

Deze onderhandelingen zouden kunnen worden afgerond tijdens de elfde zitting van het bestuursorgaan, die in november 2025 zal plaatsvinden. Bij dit besluit wordt het standpunt van de Unie vastgesteld met betrekking tot de uitbreiding van aanhangsel I van het Verdrag en de herziening van de modelovereenkomst inzake de overdracht van materiaal.

Het standpunt van de Unie is dat aanhangsel I zoveel mogelijk moet worden uitgebreid en dat andere elementen van het pakket afhankelijk moeten worden gesteld van deze uitbreiding. De uitbreiding van aanhangsel I van het Verdrag en de herziening van de modelovereenkomst inzake de overdracht van materiaal zouden, zodra deze in werking treden, rechtsgevolgen hebben. Daarom is het nodig de Raad te machtigen om in te stemmen met het resultaat van deze onderhandelingen indien dat resultaat in overeenstemming is met het standpunt van de Unie.

Bij dit besluit moet ook het vorige Besluit 12102/22 van de Raad, dat voorafgaand aan de negende zitting van het bestuursorgaan in 2022 door de Raad is vastgesteld, worden ingetrokken, aangezien het alleen betrekking heeft op de uitbreiding van aanhangsel I, maar niet op de andere elementen die tijdens de komende elfde zitting van het bestuursorgaan worden besproken.

- **Verenigbaarheid met bestaande bepalingen op het beleidsterrein**

Het Verdrag verschaft een juridisch bindend algemeen kader voor het behoud op lange termijn van plantgenetische hulpbronnen voor voeding en landbouw, alsmede een multilateraal stelsel waarbij alle partijen bij het Verdrag niet alleen toegang hebben tot die hulpbronnen, maar ook in de commerciële voordelen van het gebruik ervan kunnen delen. Het voorstel heeft tot doel de werking van het Verdrag te verbeteren en is daarom consistent met het beleid van de Unie op het gebied van landbouw en milieu en bevordert de uitvoering daarvan.

- **Verenigbaarheid met andere beleidsterreinen van de Unie**

Het voorstel heeft tot doel de eerlijke en billijke verdeling van de voordelen die voortvloeien uit het gebruik van plantgenetische hulpbronnen voor voeding en landbouw in het kader van het Verdrag te ondersteunen. Aangezien de verkregen voordelen worden gebruikt voor de financiering van projecten in ontwikkelingslanden, is het voorstel consistent met het beleid van de Unie inzake internationale partnerschappen en ontwikkeling.

2. RECHTSGRONDSLAG, SUBSIDIARITEIT EN EVENREDIGHEID

- **Rechtsgrondslag**

Artikel 218, lid 9, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) bepaalt dat de Raad, op voorstel van de Commissie, besluiten vaststelt tot bepaling van “de standpunten die namens de Unie worden ingenomen in een krachtens een overeenkomst opgericht lichaam, wanneer dit lichaam handelingen met rechtsgevolgen vaststelt, met

uitzondering van handelingen tot aanvulling of wijziging van het institutionele kader van de overeenkomst”.

Artikel 218, lid 9, VWEU is van toepassing ongeacht of de Unie lid is van het betrokken lichaam dan wel partij is bij de betrokken overeenkomst.

Het begrip “handelingen met rechtsgevolgen” omvat tevens handelingen die rechtsgevolgen hebben uit hoofde van de op het betrokken lichaam toepasselijke volkenrechtelijke bepalingen. Onder dit begrip vallen tevens instrumenten die volkenrechtelijk niet bindend zijn, maar die “beslissende invloed [kunnen hebben] op de inhoud van de regelgeving die de wetgever van de Unie vaststelt”.

Het bestuursorgaan is een lichaam dat is opgericht krachtens een overeenkomst, te weten het Verdrag dat op 3 november 2001 door de FAO-Conferentie is aangenomen en op 29 juni 2004 in werking is getreden.

De Unie is samen met haar lidstaten verdragsluitende partij bij het Verdrag.

De door het bestuursorgaan vast te stellen beoogde handeling is een handeling met rechtsgevolgen. De beoogde handeling zal overeenkomstig de artikelen 12.4, 23 en 24.2 van het Verdrag volkenrechtelijk bindend zijn voor de verdragsluitende partijen.

De beoogde handeling strekt niet tot aanvulling of wijziging van het institutionele kader van het Verdrag.

De procedurele rechtsgrondslag voor het voorgestelde besluit is daarom artikel 218, lid 9, VWEU.

De materiële rechtsgrondslag voor een overeenkomstig artikel 218, lid 9, VWEU vast te stellen besluit wordt in de eerste plaats bepaald door de doelstelling en de inhoud van de beoogde handeling ten aanzien waarvan namens de Unie een standpunt wordt ingenomen. Wanneer de beoogde handeling een tweeledige doelstelling heeft of bestaat uit twee componenten, waarvan er een kan worden gezien als hoofddoelstelling of hoofdcomponent, terwijl de andere doelstelling of andere component slechts ondergeschikt is, moet het overeenkomstig artikel 218, lid 9, VWEU vast te stellen besluit op één materiële rechtsgrondslag worden gebaseerd, namelijk die welke vereist is voor de hoofddoelstelling of de hoofdcomponent dan wel de belangrijkste doelstelling of component.

Wanneer een beoogde handeling tegelijkertijd meerdere onlosmakelijk met elkaar verbonden doelstellingen of componenten heeft, zonder dat de ene ondergeschikt is aan de andere, moet een overeenkomstig artikel 218, lid 9, VWEU vast te stellen besluit bij wijze van uitzondering de verschillende desbetreffende rechtsgrondslagen als materiële rechtsgrondslag hebben.

De beoogde handeling heeft doelstellingen en componenten die binnen het gebied van landbouw en de bescherming van het milieu vallen. Deze doelstellingen en componenten zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden, zonder dat het ene ondergeschikt is aan het andere.

Het voorgestelde besluit heeft derhalve artikel 43, lid 2, VWEU en artikel 192, lid 1, VWEU als materiële grondslag.

De rechtsgrondslag voor het voorgestelde besluit is artikel 43, lid 2, VWEU en artikel 192, lid 1, VWEU, in samenhang met artikel 218, lid 9, VWEU.

- **Subsidiariteit (bij niet-exclusieve bevoegdheid)**

Niet van toepassing.

- **Evenredigheid**

Niet van toepassing.

- **Keuze van het instrument**

Overeenkomstig artikel 218, lid 9, VWEU is het gekozen instrument het enige mogelijke instrument om de doelstelling van dit voorstel te verwezenlijken.

3. EVALUATIE, RAADPLEGING VAN BELANGHEBBENDEN EN EFFECTBEOORDELING

- **Evaluatie van bestaande wetgeving en controle van de resultaatgerichtheid ervan**

Niet van toepassing.

- **Raadpleging van belanghebbenden**

Zie hieronder.

- **Bijeenbrengen en gebruik van expertise**

Het voorstel berust op de onderhandelingsstekst die tijdens de elfde zitting van het bestuursorgaan in november 2025 ter aanneming zal worden voorgelegd. Die tekst is opgesteld door de “open ad-hocwerkgroep voor het verbeteren van het functioneren van het multilateraal systeem”, die door het bestuursorgaan van het Verdrag is ingesteld. De werkzaamheden van deze groep omvatten een iteratief proces, waarbij de tekst tijdens vergaderingen van de groep werd opgesteld, openbaar werd gemaakt en vervolgens opnieuw werd herzien op basis van opmerkingen. Deskundigen en belanghebbenden uit alle landen die verdragsluitende partijen zijn bij het Verdrag hebben de gelegenheid gehad om aan dit proces bij te dragen.

- **Effectbeoordeling**

Niet van toepassing.

- **Resultaatgerichtheid en vereenvoudiging**

Niet van toepassing.

- **Grondrechten**

Dit voorstel heeft geen gevolgen voor de grondrechten.

4. GEVOLGEN VOOR DE BEGROTING

Dit voorstel heeft geen gevolgen voor de begroting.

5. OVERIGE ELEMENTEN

- **Uitvoeringsplanning en regelingen betreffende controle, evaluatie en rapportage**

Niet van toepassing.

- **Artikelsgewijze toelichting**

In artikel 1 wordt het standpunt uiteengezet dat namens de Unie moet worden ingenomen tijdens de elfde zitting (of latere zittingen) van het bestuursorgaan van het Verdrag met betrekking tot de wijzigingen van aanhangsel I van het Verdrag en de vaststelling van een herziene modelovereenkomst inzake overdracht van materiaal.

In artikel 2 worden de voorwaarden uiteengezet waaronder het namens de Unie in te nemen standpunt kan afwijken van de inhoud van dit besluit van de Raad.

Bij artikel 3 wordt het vorige besluit van de Raad over hetzelfde onderwerp ingetrokken.

Artikel 4 stelt de datum vast waarop dit besluit van de Raad verstrijkt.

In de bijlagen I en II wordt het in artikel 1 genoemde standpunt nader uitgewerkt.

In bijlage III worden de in artikel 2 genoemde voorwaarden nader uitgewerkt.

Voorstel voor een

BESLUIT VAN DE RAAD

tot vaststelling van het standpunt dat namens de Unie moet worden ingenomen in het bestuursorgaan van het Internationaal Verdrag inzake plantgenetische hulpbronnen voor voeding en landbouw met betrekking tot bepaalde ter goedkeuring op zijn elfde zitting ingediende voorstellen

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 43, lid 2, en artikel 192, lid 1, in samenhang met artikel 218, lid 9,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Het Internationaal Verdrag inzake plantgenetische hulpbronnen voor voeding en landbouw (“het Verdrag”) werd door de Unie gesloten bij Besluit 2004/869/EG van de Raad⁽¹⁾ en is op 29 juni 2004 in werking getreden.
- (2) Krachtens de artikelen 23 en 24.2 van het Verdrag heeft het bij het Verdrag opgerichte bestuursorgaan (“het bestuursorgaan”) het recht om wijzigingen van het Verdrag en de aanhangsels daarvan vast te stellen.
- (3) Het bestuursorgaan zal zich tijdens zijn elfde zitting van 24 tot en met 29 november 2025 buigen over een voorstel tot wijziging van aanhangsel I van het Verdrag met als doel nog andere plantgenetische hulpbronnen voor voeding en landbouw op te nemen dan die welke momenteel in dat aanhangsel zijn opgenomen, en in voorkomend geval een besluit over dat voorstel vaststellen. De in aanhangsel I van het Verdrag opgenomen plantgenetische hulpbronnen vallen onder het multilateraal systeem voor toegang en verdeling van voordelen (“het multilateraal systeem”) dat uit hoofde van het Verdrag is ingesteld.
- (4) Het voorstel tot wijziging van aanhangsel I van het Verdrag zal door het bestuursorgaan worden besproken in het kader van een pakket maatregelen dat ook een voorstel zal omvatten voor de herziening van de modelovereenkomst inzake overdracht van materiaal, het modelcontract dat de uitwisseling van materiaal in het kader van het multilateraal systeem regelt.
- (5) Dit pakket maatregelen is opgesteld door de open ad-hocwerkgroep voor het verbeteren van het functioneren van het multilateraal systeem, die daartoe door het bestuursorgaan van het Verdrag is ingesteld. De Unie moet de voorgestelde wijzigingen van aanhangsel I van het Verdrag en de herziening van de modelovereenkomst inzake overdracht van materiaal steunen, aangezien deze naar

⁽¹⁾ Besluit 2004/869/EG van de Raad van 24 februari 2004 betreffende de sluiting namens de Europese Gemeenschap van het Internationaal Verdrag inzake plantgenetische hulpbronnen voor voeding en landbouw (PB L 378 van 23.12.2004, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2004/869/oj>).

verwachting zullen bijdragen tot de verwezenlijking van de belangrijkste doelstellingen van het Verdrag.

- (6) Na te zijn aanvaard en na de ratificatie, aanvaarding of goedkeuring door twee derde van de verdragsluitende partijen, zal het besluit van het bestuursorgaan betreffende de wijzigingen van aanhangsel I van het Verdrag om daarin aanvullende plantgenetische hulpbronnen voor voeding en landbouw op te nemen en betreffende de herziening van de modelovereenkomst inzake overdracht van materiaal, bindend zijn voor de Unie. Het is derhalve passend het standpunt te bepalen dat namens de Unie moet worden ingenomen in het bestuursorgaan tijdens zijn elfde zitting, of tijdens een daaropvolgende zitting die plaatsvindt tijdens de geldigheidsduur van dit besluit, indien er tijdens de elfde zitting geen overeenstemming wordt bereikt.
- (7) De wijzigingen van aanhangsel I van het Verdrag en de herziening van de modelovereenkomst inzake overdracht van materiaal vereisen geen wijziging van het Unierecht.
- (8) Om tijdens de onderhandelingen in het kader van de elfde zitting van het bestuursorgaan, of tijdens een daaropvolgende zitting indien tijdens deze elfde zitting geen overeenstemming wordt bereikt, over de nodige flexibiliteit te beschikken, moet de Unie worden gemachtigd om in te stemmen met kleine technische wijzigingen in verband met dit besluit in het door het bestuursorgaan aan te nemen besluit betreffende de wijzigingen van aanhangsel I van het Verdrag en de herziening van de modelovereenkomst inzake overdracht van materiaal, voor zover deze wijzigingen dit besluit inhoudelijk niet veranderen.
- (9) Dit besluit moet gedurende een beperkte periode van toepassing zijn, waarna de Commissie, indien de wijziging van het aanhangsel van het Verdrag en de herziening van de modelovereenkomst inzake overdracht van materiaal niet zijn aangenomen, de doeltreffendheid van dit besluit moet beoordelen en moet voorstellen de toepassing ervan al dan niet te verlengen of het anderszins te wijzigen of in te trekken.
- (10) Het vorige Besluit 12102/22 van de Raad tot vaststelling van het standpunt dat namens de Unie moet worden ingenomen in het bestuursorgaan van het Verdrag moet worden ingetrokken, aangezien het geen rekening houdt met de ontwikkelingen in de open ad-hocwerkgroep voor het verbeteren van het functioneren van het multilateraal systeem,

HEEFT HET VOLGENDE BESLUIT VASTGESTELD:

Artikel 1

1. Het namens de Unie in te nemen standpunt in de elfde zitting van het bestuursorgaan van het Internationaal Verdrag inzake plantgenetische hulpbronnen voor voeding en landbouw ("het Verdrag"), die van 24 tot en met 29 november 2025 zal worden gehouden, of in een daaropvolgende zitting indien tijdens deze elfde zitting geen overeenstemming wordt bereikt, wat betreft de wijziging van aanhangsel I van dat Verdrag met betrekking tot de uitbreiding van het toepassingsgebied in het kader van het multilateraal systeem voor toegang en verdeling van voordelen en de vaststelling van een herziene modelovereenkomst inzake overdracht van materiaal, wordt gebaseerd op het ontwerp van wijziging van aanhangsel I van het Verdrag en op het ontwerp van herziene modelovereenkomst inzake overdracht van materiaal, zoals respectievelijk opgenomen in de bijlagen I en II.

2. Het door de herziene modelovereenkomst inzake overdracht van materiaal ingestelde systeem van verplichte betalingen is onderworpen aan voorwaarden in verband met de inwerkingtreding van de wijziging van aanhangsel I van het Verdrag.

Artikel 2

Indien nieuwe wetenschappelijke of technische informatie die vóór of tijdens de elfde zitting van het bestuursorgaan wordt gepresenteerd, of tijdens een daaropvolgende zitting indien er tijdens de elfde zitting geen overeenstemming wordt bereikt, waarschijnlijk gevolgen zal hebben voor het in artikel 1 bedoelde standpunt, of indien de Unie tijdens die zitting nadere onderhandelingen moet voeren, kunnen geringe, ter plaatse overeengekomen technische wijzigingen in het standpunt van de Unie worden aangebracht, met inachtneming van de in bijlage III bij dit besluit vervatte beginselen.

Artikel 3

Besluit 12102/22 van de Raad van 13 september 2022 betreffende het standpunt dat namens de Europese Unie moet worden ingenomen in het bestuursorgaan van het Internationaal Verdrag inzake plantgenetische hulpbronnen voor voeding en landbouw met betrekking tot wijzigingen van aanhangsel I van dat Verdrag wordt ingetrokken.

Artikel 4

Dit besluit treedt in werking op de dag waarop het wordt vastgesteld.

Artikel 5

Dit besluit is van toepassing tot en met 31 december 2029.

Artikel 6

Dit besluit is gericht tot de Commissie en tot de lidstaten.

Gedaan te Brussel,

Voor de Raad
De voorzitter
[...]